

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР. ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ.

Перше засідання повного зібрання Центрального Виконавчого Комітету відбулося 23 мая, с. р.

Вибори Голови.

Тов. Петровський відкриває засідання й пропонує вибрати головою й президентом Ц. В. К.

Головою одноголосно вибирається президент з 7 членів, в наступному складі: т. Шумський, Мануйльський, Ермошенко, Кабаненко, Казимирчук і Затосцький. (Оплески).

Промова тов. Раковського.

Слово про програму найбільш практичних вчинків Ц. В. К. і Уряду дає тов. Раковському, котрий оголошує наступну декларацію.

Допомога сім'ям червоноармійців.

Війна з польськими паннами тільки що починається, війна не на життя, а на смерть, війна затяжна, героїчні жертви якої починають запнювати шпиталі й лікарні.

не забезпечене робітників пайком; б) Розвиток системи громадського харчування, так щоби крім пайка, робітники всіх заводів, фабрик та підприємств, а також радянські службовці могли одержувати дешеві гарячі обіди; в) Вжити негайних заходів поліпшення дитячого харчування, через утворення необхідного для цього запасу продуктів і заведення дитячих карток; г) Вжити заходів для рбселення робітників по вигідних гігієнічних помешканнях; д) Прийти як робітничі організації, так і широкі робітничі та селянські маси до справи допомагання хорим та раненим червоноармійцям, а також допомогти родинам червоноармійців в місті і на селі.

Для розвитку наказу IV. Всеукраїнського З'їзду Рад Центральному Виконавчому Комітету і Раді Народних Комісарів про підлягане всієї діяльності радянської влади інтересам захисту, приюта, зміцнення фронту та тилу, — оголосити:

1. Мілітаризацію радянських установ.

Щоб досягти цієї мети, Центральний Виконавчий Комітет постановляє: а) всі радянські установи заводяться з суворо військовою дисципліною; б) усі народні комісаріати і всі радянські установи об'являються змілітаризованими; в) службовці усіх радянських установ і підприємств не можуть по власному бажанню покидати служби без окремого дозволу відповідного Наркому, (се для службовців Народних Комісаріатів і підлягаючих Народним Комісаріатам радянських установ) — і без відповідного дозволу голови місцевого Виконкому або Ревкому — (для службовців інших радянських установ та підприємств); г) покидати службу, не питаючи на те дозволу Наркома, або голови місцевого Виконкому, або Ревкома, можуть тільки ті службовці, що підлягають призову в червону армію і поступають, згідно загальним наказам Робітничо-Селянського Уряду, в розпорядженні відповідних військових влад; д) винюви на порушення цих постанов потягають ся до суду революційного трибуналу, як дезертири; е) Наркомпроду доручається вжити заходів для поліпшення продовольчого становища радянських службовців змілітаризованих установ у тих межах, в яких се можливо.

II. Мілітаризація радянських партій.

Усім радянським партіям, для виконання постанов IV. З'їзду Рад надається ся обов'язок увесь партійний апарат пристосувати до потреб війни. Нарушене се постанови членами радянських партій повинно карати ся, як дезертирство.

Продовольче питання.

В розвиток резолюції по продовольчому питанню, щоб прискорити зсипку та підвіз хліба і, взагалі, щоб виконати хлібне розпайоване доручається ся президії Ц. В. К., Раді Народних Комісарів, центральному комітету радянських партій і південному бюро центральної ради професійних союзів по згоді дати незабаром на протязі 2 тижнів в розпорядженні одноголосно комісаріату харчових справ чотири тисячі робітників по харчовим справам, беручи їх із заводів, робітників промисловості та залізниць, з радянських службовців і кооперативів. Доручається ся народному комісаріату харчових справ організувати по можливості від 5. до 12. червня

продовольчий тиждень, завдання якого є:

- 1. Широка агітація в місті і на селі про необхідність виконання хлібного розпайованя.
2. Притягнене робітників по продовольству.
3. Організація гуртків для допомоги по погрузці і розгрузці хліба.

Для проведення розселення села доручається ся Наркому харчових справ слідувати, щоб агенти по продовольству придержувались закону про хлібне розпайоване і, зокрема, неухильно провадити пакт, що від 10 до 25% заготовленого хліба повинно залишити ся в волоських амбарах для потреб сільської бідноти, незалежно від того, чи виконують ся розпайованя безпосередню агентурою Наркомпроду, чи з допомогою військових властей. Разом з тим доручається ся Наркомпроду утворити необхідний інструкційний інститут, котрий слідував би за роботою агентури.

4. Організація підвозу хліба гужовим шляхом і по залізницям.

5. Збільшене постачання в села необхідних предметів, які мають ся в розпорядженні Наркомпроду або других радянських органів. Щоб швидше використати всі ресурси Української Соціалістичної Радянської Республіки для постачання на село предметів першої для нього необхідності, Ц. В. К. постановляє:

1. Доручити президії Ц. В. К. забезпечити в комісії використання при совнархозі представництво з комітетів неземельних селян і утворити на місцях при губернських господарських органах спеціальні комісії допомоги постачанню на село, притягаючи в ці комісії як мага більше представників від комітетів неземельних селян.

2. Доручити совнархозу за два тижні розробити і затвердити постанову про сі комітети усім радянським органам, як цивільним так і військовим, а всім партійним, професійним і іншим робітничим органам покладається в обов'язок під гарезою відповідальності перед судом Революційного Трибуналу, всіма заходами допомагати Наркомпроду для проведення продовольчого тижня.

3. Наркомпроду і Наркомзему доручається в згоді до про вживане заходів до постачання харчами сільськогосподарських робітників, котрі працюють в радянських господарствах.

Доручається ся голові Продбюро при Раді Народних Комісарів України вжити заходів для того, щоб не було ніякого задержки в видачі червоноармійського пайка і допомоги сім'ям і вдовам червоноармійців.

Наркомпроду доручається вжити необхідні кошти для найкоршійшої організації комітетів неземельних селян по всій Україні.

Доручається ся Комісаріату Народної Освіти провести через свої органи і зокрема через сільських учителів широкую агітацію по всій країні проти наступу Поляків.

Далі одногослоно затверджується ся декларація, оголошена т. Раковським:

Т. Раковський: "Товариші, я пропоную затвердити наказ Наркомпроду про мобілізацію всіх сільських учителів для використання їх в боротьбі проти польських панів".

Пропозиція Раковського затверджується ся одногослоно.

Про Верховний Ревтрибунал.

По питанню про організацію Верховного Революційного Трибуналу вносує товариш Шумський, котрий підкреслив, що в сучасний мент необхідний Верховний Революційний Трибунал. Від імені фракції комуністів більшовиків т. Шумський пропонує відновити діяльність Трибуналу і запропонувати намітити президії Ц. В. К. склад його.

ногослоно.

По питанню про мобілізацію членів IV. Всеукраїнського З'їзду Рад слово дає ся т. Касіору.

"Товариші, мобілізація IV. З'їзду Рад була об'явлена для того, щоб делегати, як мобілізовані заявлялись зараз одною працею — організацією народної війни проти польських панів.

На президію було положено завдання розпреділити делегатів і дати їм доручення в зв'язку з загальною постановою. Ми повинні зараз доручити президії в найкоротшому часі по згоді з Ц. В. К. радянських партій поділати делегатів і видати наказ Губерніальним Виконкомом для негайного здійснення".

Пропозиція одногослоно приймається ся.

Т. Петровський пропонує зложити на президію обов'язок мандатної Комісії, і вирішити питане про заняття в Ц. В. К.: вони будуть сесійними, коли засідане Ц. В. К. будуть скликувати ся в міру потреби.

Т. Волін пропонує перейти до сесійної системи і доручити президії улаштувати засідання Ц. В. К. через кожні два місяці. Приймаючи на увагу, що зараз багато делегатів, членів українського Ц. В. К., входить в склад Всеросійського Ц. В. К., пропонує пристосувати сесійні засідання Всеукраїнського Ц. В. К. до сесій Всеросійського Ц. В. К. і призначити їх по можливості перед останніми.

Т. Реніцький знаходить, що засідання треба призначати раз на місяць, позаяк українська дійсність вимагає більшого зв'язку з місяцями. Голосованем приймається ся пропозиція т. Воліна. В екстремних випадках президія скликає надзвичайне засідане. Перша сесія призначається на 20. червня.

По питанню про адміністративні і дисциплінарні кари за неточне виконуване праці, за некуратне відвідуване зборів, засідань і т. п. членів і робітників установ, ухвалено запропонувати президії Ц. В. К. обміркувати постанови Р. С. Ф. С. Р. від 20 марта про адміністративні й дисциплінарні кари і змінивши їх згідно з українськими умовами, видати їх в найкоротшому часі.

Т. Раковський пропонує, щоби маніфест до робітників і селян України IV. Всеукраїнського З'їзду Рад в означений день, наприклад в слідуочу неділю, був одночасно прочитаний в школах, клубах і т. п. і в усіх військових частинах. Маніфест прочитати по українськи і по російськи. Пропозиція одногослоно приймається ся.

На сьому було закінчено перше засідане Ц. В. К.

ЧЕРВОНИЙ ГЕРОЙ.

На радянській Україні, і в совітській Росії імя "Буденний" переходить з уст до уст і воно напевно в народній поезії і переказах займе відповідне собі місце. Імя се окружене любов'ю і подивом.

В шляхецькій Польщі, на фронті, серед польських військ імя "Буденний" наводить страх і паніку і... ненависть. Його цитують майже щодня звіти польського генерального штабу і підчеркують його велике значення і вплив на воєнні операції.

Хто се Буденний, що в сій великій війні, ведений модерними засобами і в світовім масштабі, грає так важну роль? Польські звіти називають його генералом.

Але ми при імені "генерал" по старім традиціям привикли думати про людину, яка скінчила найвищу військову школу, і в часі війни, в штабі кермує операціями і подіями на фронті.

Се під Буденного не підходить. Буденний се син, дитина нірда, якого дійсно пролетарська демократія викинула на верх. Се не вчений генерал з дилеммами, який на основі догм і важких теоретичних військових студій став тактиком

і стратегом, і станувши на чолі військових сил, кермує операціями. Се зачайний селянин, донський козак, низший чин давньої царської армії, якого хвиля великої соціалістичної революції приврала зі собою, віднайшла в нім великий талант і не питаючися о його вчені дилемми, поставила на відповідальне місце для сповнення вложеної на його функції.

Буденний появив ся пораз перший в місті лютім, 1918 р. Тоді він повернувся по довгих літах царської служби в козацьку станицю на Дону, де застав опричників генерала Каледіна, як вони мучили, вивалили і розстрілювали селян. Між ними арештували і його батька; мати і братя спасли ся утечею.

Тоді Буденний, не надумуючися довго, формує відділ з чотирох людей: він, його два брата і сусід, кидається з сям відділом в розпучливий бій з каледініями і увільняє арештованих сусідів, своїх, а між ними і свого батька, якого вела на розстріл.

Такий початок і завязок страшної кавалерійської армії Буденного. Відділ його зростає скоро. До нього пристає в короткий час його співтовариші Донські козаки, потім Кубанці, Терці, Уральці, Астраханці і, так що кінець кінців його кавалерійська армія зростає до 40.000 їдців, прегарно одітих, уоружених очайдухів, для яких найлютіший бій забава, а смерть шутка.

Не диво, що ся армія в короткім часі стала пострахом російської контрреволюції. Вона розбила Денкіна, вона здобула Ростов, Новочеркас, Катеринодар, Майкоп, вона знищила ген. Мамонтова і заняла Кавказ.

І коли польські шляхтичі в своїй зарозумілості і імперіалістичній розбійничій ненависті, підперли світовою реакцією і контрреволюцією, виповіли війну радянській Україні і совітській Росії, і начали грабити українській трудовий люд, тоді всі очі і надії звернули ся в сторону Буденного. "Гризде Буденний" — говорено всюди — "зі своєю кавалерією і поговорить з польськими панями, як говорив з Денкіном і Мамонтовим".

І він прийшов. Він кинув свої кавалерійські маси, прорвав польський фронт, дстав на заді польських військ, знищив залізничні шляхи, ввів по задах замішане і переполох, замкнув польські армії під Києвом, і розвалив зовсім польський фронт. Вислід: утєча і паніка серед польських військ, і остаточна програна шляхецької Польщі.

Його тактика, се проривати ворожий фронт і оперувати на задах ворога. При сям він не сидить в штабі над воєнними картами і з телефонічною трубкою в руках, але сам особисто бере участь в боях; дає прикази і робить диспозиції. Він не виходить зі сфери огня. Досить сказати, що його кінй красавець "Казбек" має більше чим 14 ран.

Так представляється ся "генерал" Буденний. З такими вждами вювати важко, бо вони представителі стихії, вона збирає волю, думка і енергія мас. Буржуазні золотопоніги генерали безсилі проти неопідбраних сил революції, і вони розбиті мусять капітулювати. Тому капілоє шляхецька Польща зі своїми генералами перед селянином Буденним. ("Нова Доба").

Неутральність Німеччини.

З Ерфурту депешують, що тамошня дирекція залізниць задержала 400 вагонів, в чому 170 вагонів з чобітьми, частя вагонів з аеропланими і 100 вагонів з убраннями. Сей матеріал призначений був для Польщі. Французський уряд домогав ся негайного пропуску матеріалів і зажадав від Німеччини по 800 тисяч марок за кождо годину провозу. На випадок повторення задержки загрозилі коаліція Німеччині обсядженням залізниць між Францією і Польщею.

ВИДАВНИЦТВО КУЛЬТУРА
Вже вийшла з друку давно пожадана для українських робітників книжка в українській мові під загловком:
КОРОТКИЙ ВИКЛАД ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ
Написав А. Богданов, переклав на українську мову М. Д. ЦІНА КНИЖКИ \$2.50
Се є одна книжка з найновіших видань в українській мові. Обіймає около 400 сторін друку великого формату. Кождий, хто лише вміє читати по українськи, повинен її сейчас замовити. Замовлення шліть на адресу:
KULTURA PUBL. CO.
414 EAST 9 ST. — — — NEW YORK, N. Y.

ШКІЛЬНИЦТВО І ОСВІТА В СОВІТСЬКІЙ РОСІЇ.

Після звіту наочних свідків, які довший час перебували в совітській Росії, звіту, оголошеного в буржуазних часописях "Il Secolo" та "Corriere di Napoli", отже не сприяючих більшовикам, стан шкільництва і освіти під радянською владою представляється ся куди краще, чим у давній Росії.

Мимо важкої дволітньої громадянської війни, нестача та перепон, культурна праця Росії — лише "Corriere di Napoli" — поступила значно. Навіть у найбільше віддалених глухих селах чимраз більш стає помітним праця комісаря освіти Луначарського. Головно його боротьба з аналіфазетизмом приносить неабиякі виследи. В цілій червоній армії є 60% грамотних, що вміють читати й писати. Колись за царських часів при маршарці було 25% аналіфазетів, тепер се число зникло майже зовсім. Петербург мав перед революцією 60% аналіфазетів, тепер по дволітньому режимі совітської влади, аналіфазетизму майже нема. По містах мусять кождий робітник в протязі 2 місяців навчитися читати й писати на вечірньому курсі.

Совітський уряд — як пише "Il Secolo" — мимо нестачі учителів, книжок, зробив для шкільництва дуже багаті, вложив багато труду й праці. Майже що тижня отворюється ся нова бібліотека, читальня, день в день заводиться ся нові школи.

В 43 губерніях центральної Росії, де колись було 50.000 народних шкіл з 2 1/2 мільонами учеників, тепер є 85.000 шкіл з 6 мільонами учеників. Середніх шкіл було в 1914 р. всего 1.600, тепер є їх вже 3.600. До того приходиться ще 3.500 шкільних домів, приютів для учеників, які коштують річно півмільярда рублів. Зростають теж приюти для сиріт, захоронки для дітей та учительські семінарії.

Большевицька школа є одноцільна. Шкільний примус триває від 6—17 року життя, з сям, що від 6—8 року дитина учить ся в диточих огородинях. Наука, одіж, шкільні прибори та харч є безплатні. Нема науки релігії. Переведено скрізь школу праці. Від самого початку пристосовується ся дитину до праці на полі або в промислі. Домашних вправ нема зовсім. Думку колективізму вщиплюється ся та поширюється ся скрізь. Школа отворена є теж і в неділю і тоді є присвячена прогулкам, забавам та лектурі. Нема ні кар, ні іспитів. Управа складається з ради, зложеної в 1/4 з учителів, 1/4 з учеників, а в подальшій з делегатів робітничих рад і центрального уряду.

Піднести треба — каже справоздаєць Il Secolo — що заходи уряду на полі апровазації вратували багато дітей від голодової смерті. Тут розбито ся все, що тільки можна. Недостает товщів, але мимо сього в Петербурзі можна стрінити діти ліпше віджизнені, чим убогі діти Відня або Берліна.

Університет, має 13.200 слухачів. Є два відділи: філософський та природничий. Правничий відділ знесено, але на філософському викладається ся римське, шивільне та церковне право, як також міжнарод-

XVIII. конгрес Вільної Думки в Празі.

В Празі відбувається ся вісімнадцятий з ряду конгрес Вільної Думки. В ньому мусять взяти участь всі поступові чесько-словацькі послы і сенатори, як і політичні круги закордону. Запрошені туди журналісти, літарати й учені всіх країв. Досі зголоосили ся взяти участь в конгресі представники сих країн: Америка, Англія, Бельгія, Франція, Голландія, Італія, Югославія, Росія, Португалія, Румунія, Швайцарія, Україна. Португалія і Румунія зголоосили по одному делегатові, інші по кількох делегатів. Зголоосили на зїзд треба вивезати на адресу секретаріату "Вільної Думки", в Празі II, палає "Lucerna".

Створено теж багато музеїв, в яких зібрано найкращі твори старої і нової штуки. Совіти дбають теж про театр, музику та видавничу книжков. Звертається ся головну увагу на їх популярний, приступний стиль та форму. В московському іверситеті викладається ся хемію, фізику, природні науки, економію та соціологію піся найновіших метод та напрямків. На науковому полі замїтні є праці професора Рождественського про внутрішню структуру атомів та проф. Мара, який винайшов ключ до відчитування давних єгипетських та етрусських написів. Сї написи мають вказувати схожість з давньою передгерцою епохою культури на середземному морі. Основано теж багато научних товариств та інститутів. Найважливіше значення має радіоелеграфічний інститут в Петербурзі; як також і тамошня Академія Наук. Кошичний бюджет міністерства освіти, який ще в 1916 р. вносив 200 мільонів рублів, в 1917 р. зріс до 17 мільярдів рублів.

Есперанто в совітських школах.

Російський комісар культури, Луначарський, проголоосив декрет, на основі якого заводиться ся обов'язков науку міжнародної мови есперанто в совітських школах.